

Personaalse uurimistoetuse järeldoktoritoetuse taotlemise tingimused ja kord

1. peatükk ÜLDSÄTTED

1. Reguleerimisala

Käskkirjaga kehtestatakse personaalse uurimistoetuse järeldoktoritoetuse (edaspidi *toetus*) taotlemise, hindamise, määramise ja aruandluse tingimused ja kord.

2. Eesmärk

Toetuse eesmärgiks on toetada Eesti doktorikraadi või sellele vastava välisriigi kvalifikatsiooni omandanud teadlaste iseseisva karjääri jätkamist tugevates teadusrühmades.

3. Toetus

3.1. Toetus on teadus- ja arendusasutuses töötava teadlase kindla teadus- ja arendustegevuse uurimisprojekti (edaspidi *järeldoktoriprojekt*) täitmiseks eraldatav toetus, mida on kahte tüüpi:

3.1.1. välisriikidest Eestisse tuleva järeldoktori toetus;

3.1.2. välisriiki suunduva järeldoktori toetus.

3.2. Välisriikidest Eestisse tuleva järeldoktori toetuse määramisel on eelistatud need taotlejad, kes on eelnevalt saanud Eesti riigieelarvest rahastatud stipendiumi välisriigis doktorikraadi omandamiseks nõudega tulla tagasi ja jätkata oma teadustööd Eestis.

3.3. Sihtasutusel Eesti Teadusagentuur (edaspidi *teadusagentuur*) on õigus järeldoktori toetuse taotlemisel sätestada teadus- ja arendustegevuse valdkondlikud ja toetuse tüübi prioriteedid.

4. Järeldoktoriprojekt

Järeldoktoriprojekt on teadusliku uurimistöö kirjeldus, milles on välja toodud selgelt piiritletud uurimisprobleem ning selle lahendamiseks kavandatud alus- või rakendusuuring.

5. Toetuse taotleja

5.1. Toetust võivad taotleda isikud:

5.1.1. kellel ei ole toetuse taotlemise tähtpäevaks möödunud üle 5 aasta esmakordse Eesti doktorikraadi või sellele vastava välisriigi kvalifikatsiooni omistamisest. Doktorikraadi või sellele vastava kvalifikatsiooni omistamise kuupäevaks loetakse selle omistanud asutuse poolt välja antud dokumendis nimetatud kuupäeva. Kui isik on olnud pärast esmakordse Eesti doktorikraadi või sellele vastava välisriigi kvalifikatsiooni saamist lapsehoolduspuhkusel või kaitseväeteenistuses, pikeneb selle perioodi võrra piirtähtaeg täiskuudes ümardatuna suurema kuude arvuni;

5.1.2. kellele pole doktorikraad omistatud samas asutuses, kuhu järeldoktoriprojekti täitmiseks toetust taotletakse.

- 5.1.3. kellele pole Sihtasutuse Eesti Teadusagentuur ega Sihtasutuse Eesti Teadusfond poolt varasemalt eraldatud sama eesmärgilist uurimistoetust;
- 5.2. Toetust võib taotleda isik Eesti teadus- ja arendusasutuse (edaspidi *vastuvõttev asutus*) nõusoleku alusel. Nõusolek peab sisaldama kinnitust, et vastuvõttev asutus sõlmib taotlejaga töölepingu järeldoktoriprojekti täitmiseks juhul, kui taotluse esitamise hetkel nende vahel tööleping puudub.
- 5.3. Isik kellele on doktorikraad omistatud Eesti teadus- ja arendusasutuses, ei saa taotleda toetust järeldoktoriprojekti täitmiseks Eestis.
- 5.4. Järeldoktor ei saa toetuse perioodil olla:
  - 5.4.1. teise personaalse uurimistoetuse uurimisprojekti juhiks või täitjaks;
  - 5.4.2. institutsionaalse uurimistoetuse uurimisteema juhiks või põhitäitjaks;
  - 5.4.3. teadus- ja arendusasutuse sihtfinantseeritava teadusteema juhiks või põhitäitjaks.

6. Vastuvõttev asutus, koostööasutus ja järeldoktoriprojekti juhendaja

- 6.1. Vastuvõtva asutuseks on Eesti teadus- ja arendusasutus, kes sõlmib järeldoktoriga toetuse eraldamise korral töölepingu teadustöötaja ametikohal järeldoktoriprojekti täitmiseks juhul kui enne toetuse eraldamist nende vahel tööleping puudub, või muudab olemasolevat töölepingut.
- 6.2. Koostööasutuseks on välisriigi teadus- ja arendusasutus, kus välisriiki suunduv toetuse saaja järeldoktoriprojekti täidab.
- 6.3. Järeldoktoriprojekti juhendajaks Eestis saab olla suuremahulise teadusprojekti (institutsionaalne uurimistoetus, personaalne uurimistoetus, sihtfinantseeritav teadusteema, Euroopa Liidu raamprogrammi projekt jms) juht või põhitäitja. Juhendaja peab olema vastuvõtva asutuse (välisriiki suunduvale järeldoktoril koostööasutuse) koosseisuline töötaja. Juhendajal peab olema Eesti doktorikraad või sellele vastav välisriigi kvalifikatsioon.

7. Taotluse menetleja

Toetuse taotluste (edaspidi *taotlus*) menetlemise korraldab teadusagentuur.

8. Toetuse eraldamise leping

- 8.1. Teadusagentuur sõlmib punktis 6.1. sätestatud vastuvõtva asutusega ja toetuse saajaga kolmepoolse lepingu (edaspidi *leping*), milles on ära toodud osapoolte vastastikused õigused, kohustused ja vastutus. Leping sõlmitakse kuuekümnepäevase jooksul peale punktis 13.3. kirjeldatud rahastamisotsuse tegemist.
- 8.2. Toetus eraldatakse iga-aastaselt vastuvõtvale asutusele, kellel on kohustus lubada toetuse saajal kasutada eraldatud toetuse otseste kulude osa järeldoktoriprojekti täitmiseks kooskõlas taotlusega.
- 8.3. Vastuvõttev asutus sõlmib toetuse saajaga järeldoktoriprojektile toetuse eraldamise korral töölepingu järeldoktoriprojekti täitmiseks, juhul kui enne toetuse eraldamist nende vahel tööleping puudub, või muudab vastavalt olemasolevat töölepingut.

2. peatükk TOETUSE TAOTLEMISE TINGIMUSED

9. Toetuse taotlemine

- 9.1. Taotluse koostab toetuse taotleja ja vastuvõttev asutus esitab selle teadusagentuurile Eesti Teadusinfosüsteemi (edaspidi *ETIS*) kaudu.

- 9.2. Taotlemine toimub järel doktoriprojekti algusaastale eelneva aasta 1. aprillist kuni 30. aprilli kell 17:00-ni.
- 9.3. Taotlus esitatakse inglise keeles.
- 9.4. Taotluses märgitakse:
  - 9.4.1. järel doktoriprojekti taotleja ja juhendaja nimi;
  - 9.4.2. järel doktoriprojekti nimetus;
  - 9.4.3. järel doktoriprojekti lühikokkuvõte;
  - 9.4.4. taotletava toetuse periood;
  - 9.4.5. kavandatava järel doktoriprojekti üldine teaduslik taust ning selle seos järel doktoriprojekti taotleja ja juhendaja samasuunalise teadustööga;
  - 9.4.6. järel doktoriprojekti põhieesmärgid, hüpoteesid ja meetodid ning eeldatav ajakava aastate lõikes;
  - 9.4.7. selgitus, kuidas tagatakse projekti käigus üldiste eetikanõuete järgimine; taotlejad peavad arvesse võtma ning kirjeldama kõiki riske, mis kavandatud projektis on seotud nii inimeste osaluse kui isikuandmete kogumise ja kasutamisega, sh kirjeldus selle kohta, kuidas projektis järgitakse vabatahtliku osaluse, informeeritud nõusoleku ja konfidentsiaalsuse põhimõtteid, kuidas tagatakse uuritavate heaolu ning kuidas kogutud andmeid säilitatakse ja kaitstakse; taotluses tuleb samuti selgelt välja tuua, kas uurimistöö tegemiseks on vajalik inimuuringute eetikakomisjoni või loomkatseprojekti loakomisjoni otsus; kui taotluse esitamise ajaks on vastavad otsused olemas, lisatakse need taotlusele;
  - 9.4.8. järel doktoriprojekti eeldatavad tulemused, nende potentsiaalne rakendatavus ja võimalikud jätkamissuunad;
  - 9.4.9. järel doktoriprojekti taotleja ja juhendaja senine teadus- ja arendustegevus;
  - 9.4.10. järel doktoriprojektiga seotud taristu seisund vastuvõtvas või koostöösutuses.
- 9.5. Eestist välisriiki suundumiseks toetust taotleval isikul tuleb taotlusele lisada koostöösutuse kutse või kinnituskiri.
- 9.6. Teadusagentuuril on õigus nõuda taotlejalt ja vastuvõtvalt asutuselt taotluse kohta täiendavaid andmeid ja dokumente.

10. Toetuse eelarve

- 10.1. Järel doktoriprojekti eelarve sisaldab järel doktoriprojekti täitmisega seotud otseseid kulusid ja üldkulusid.
- 10.2. Otsesed kulud on:
  - 10.2.1. järel doktori töötasu koos kõigi riiklike maksudega, maksetega ja seadusest tulenevate hüvitistega;
  - 10.2.2. teadustöö kulud;
  - 10.2.3. ümberasumistoetus.
- 10.3. Järel doktoril on õigus taotleda ümberasumistoetust, selle vajadust põhjendades. Ümberasumistoetuse eraldamise põhjendatust hindab hindamisnõukogu. Ümberasumistoetus makstakse ühekordse summamana vastuvõtvale asutusele ning sellele kohalduvad Eesti seadustega ettenähtud maksud.
- 10.4. Üldkulud moodustavad 5% otsese kulude (välja arvatud punktis 10.2.3. nimetatud ümberasumistoetus) summast.
- 10.5. Järel doktori töötasu, teadustöö kulude ja ümberasumistoetuse suurus on sätestatud Sihtasutuse Eesti Teadusagentuur juhatuse 25. märtsi 2015 käskkirja nr 1.1-4/15/40 lisa 4.

11. Toetuse periood

- 11.1. Järeldoktoriprojekti tuleb asuda täitma aasta jooksul pärast taotluse rahuldamise otsuse tegemist. Toetuse periood algab lepingus kokkulepitud kuupäeval.
- 11.2. Toetuse periood on minimaalselt 12 kuud ja maksimaalselt 24 kuud. Välisriiki suunduva toetuse saajal on õigus kolme aasta jooksul peale järeldoktoriprojekti täitmise lõpetamist koostöösutuses taotleda järeldoktoriprojekti pikendamist 12 kuu võrra töötamiseks Eesti teadus- ja arendusasutuses.

3. peatükk

TAOTLUSTE HINDAMINE JA TOETUSE MÄÄRAMINE

12. Taotluste hindamine

- 12.1. Taotluste hindamist korraldab teadusagentuur.
- 12.2. Taotlusi hindab hindamisnõukogu, lähtudes haridus- ja teadusministri 27.12.2011. a määrusest nr 74 „Eesti Teadusagentuuri hindamisnõukogu moodustamise kord ja töökord“ ning teadusagentuuri kinnitatud hindamisjuhendist.
- 12.3. Taotluste hindamiseks moodustab hindamisnõukogu ekspertkomisjoni, kuhu kuuluvad kõigi esitatud taotluste teadusvaldkondade esindajad.
- 12.4. Ekspertkomisjon kasutab taotluse hindamiseks vähemalt kahe sõltumatu eksperdi hinnanguid ja hindeid. Ekspertidest vähemalt üks peab olema välisriigist.
- 12.5. Ekspertkomisjon võtab oma hinnangute ja hinnete kujundamisel arvesse ekspertide antud hinnangud ja hinded, kuid need ei ole ekspertkomisjonile siduvad.
- 12.6. Ekspertkomisjon esitab põhjendatud hinnangud taotluste kohta hindamisnõukogule. Hindamisnõukogu võtab oma hinnangute ja hinnete kujundamisel arvesse ekspertkomisjoni antud hinnangud ja hinded, kuid need ei ole hindamisnõukogule siduvad.
- 12.7. Hindamisnõukogu hindab taotlusi ning koostab igale taotlusele lõpphinnangu, lähtudes ekspertkomisjoni hinnangutest ja hinnetest ning võttes arvesse:
  - 12.7.1. järeldoktoriprojekti põhjendatust ja oodatavaid tulemusi, sealhulgas valdkondlikku või rakenduslikku eripära;
  - 12.7.2. toetuse taotleja ja juhendaja kvalifikatsiooni;
  - 12.7.3. vastuvõtva või koostöösutuse järeldoktoriprojekti täitmiseks vajaliku olemasoleva uurimiskeskonna seisundit ja taristut;
  - 12.7.4. järeldoktoriprojekti vajalikkust ja kasulikkust Eesti ühiskonna ja majanduse arenguks, sh vajalikkust ja kasulikkust punkti 3.3. alusel kehtestatud prioriteetidele.
- 12.8. Teadusagentuuril on õigus nõuda punktis 12.7. sätestatud andmete kohta taotlejalt ja vastuvõtvalt asutuselt täiendavaid andmeid ja dokumente.
- 12.9. Hindamisnõukogu koostab lõpphinnangute ja hinnete alusel kõikidest taotlustest ühtse paremusjärjestuse.
- 12.10. Hindamisnõukogu võib taotluse lõpphinnangus kirjeldada tingimused, mida toetuse saaja ja vastuvõttev asutus on kohustatud toetuse saamisel täitma.

12.11. Teadusagentuur teeb taotlusele antud punktides 12.4. ja 12.7. nimetatud hinnangud ja hindamisnõukogu esialgse ettepaneku (edaspidi *ettepanek*) ning taotleja asukoha punktis 12.9. nimetatud paremusjärjestuses kättesaadavaks taotlejale ja vastuvõtvale asutusele. Taotlejal ja vastuvõtval asutusel on õigus esitada ettepaneku osas kirjalikult ühisarvamus teadusagentuuri sätestatud tähtaja jooksul. Kui hindamisnõukogu on taotluse lõpphinnangus kirjeldanud tingimused, mida toetuse saamiseks tuleb täita, esitavad taotleja ja vastuvõttev asutus nõusoleku ja tegevuskava tingimuste täitmiseks.

13. Toetuse määramine

13.1. Hindamisnõukogu esitab lõpphinnangut ning taotlejalt ja vastuvõtvalt asutuselt saabunud ühisarvamus arvesse võttes teadusagentuuri juhatusele põhjendatud ja erapooletu ettepaneku:

13.1.1. määrata toetus;

13.1.2. mitte määrata toetust.

13.2. Teadusagentuuri juhatusel on õigus oma otsust põhjendades saata ettepanek hindamisnõukogule uuesti läbivaatamiseks.

13.3. Taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse teeb teadusagentuuri juhatus käskkirjaga, määrates taotluse rahuldamise korral selles ära toetuse perioodi ja eelarve.

4. peatükk

TOETUSE ERALDAMISE JÄTKAMINE, JÄRELDOKTORIPROJEKTI TÄITMISE AJUTINE KATKESTAMINE JA LÕPETAMINE

14. Toetuse eraldamise jätkamine

Järgneva kalendriaasta toetus kantakse üle peale nõuetele vastava aastaaruande esitamist.

15. Järeldoktoriprojekti täitmise lõpetamine

15.1. Teadusagentuuril on õigus tunnistada taotluse rahuldamise otsus kehtetuks ning lõpetada leping, kui:

15.1.1. pole esitatud nõuetele vastavat aastaaruannet punktis 17.2. sätestatud tähtaja lõpuks;

15.1.2. vastuvõttev asutus või järeldoktor on esitanud vastava taotluse;

15.1.3. vastuvõttev asutus või järeldoktor on olulisel määral rikkunud käesolevas korras sätestatud nõudeid;

15.1.4. järeldoktor ei ole võimeline järeldoktoriprojekti täitmist alustada või jätkata;

15.1.5. esinevad muud olulised ja põhjendatud asjaolud.

15.2. Pärast taotluse rahuldamise otsuse kehtetuks tunnistamist ja lepingu lõpetamist on vastuvõttev asutus kohustatud kasutamata toetuse osa teadusagentuurile tagasi maksma.

16. Järeldoktoriprojekti täitmise ajutine katkestamine

16.1. Järeldoktoriprojekti täitmise ajutist katkestamist on võimalik taotleda juhul, kui toetuse saaja kehtiv tööleping vastuvõtva asutusega peatatakse ajutiselt kas lapsehoolduspuhkuse, kaitsevæeteenistuse, raske haiguse või muude põhjendatud asjaolude tõttu.

- 16.2. Järeldoktoriprojekti täitmist saab ajutiselt katkestada ainult toetuse saaja põhjendatud avalduse alusel, mis kooskõlastatult vastuvõtva asutusega tuleb esitada teadusagentuuri juhatusele. Vajadusel annab hindamisnõukogu ekspertkomisjon juhatusele hinnangu järeldoktoriprojekti täitmise ajutise katkestamise põhjendatuse kohta.
- 16.3. Järeldoktoriprojekti täitmise ajutist katkestamist võib toetuse saaja taotleda järeldoktoriprojekti täitmise vältel ühe korra.
- 16.4. Punktis 16.1. sätestatud asjaoludel võib järeldoktoriprojekti täitmise ajutiselt katkestada kuni kolmeks aastaks, kusjuures algselt eraldatud toetuse maht järeldoktoriprojekti täitmise ajutise katkestamise tõttu ei muutu.

5. peatükk

ARUANDLUS JA JÄRELDOKTORIPROJEKTI TÄITMISE TULEMUSTE AVALIKUSTAMINE

17. Aruandlus

- 17.1. Toetuse saaja esitab iga toetuse saamise kalendriaasta kohta aastaruande, tuues ära järeldoktoriprojekti aruandeaasta teadustulemuste kokkuvõtte.
- 17.2. Aastaruande koostab toetuse saaja inglise keeles ja vastuvõttev asutus esitab selle teadusagentuurile ETIS-e kaudu hiljemalt aruandeaastale järgneva aasta 1. veebruariks. Järeldoktoriprojekti viimase aasta kohta ei tule esitada aastaruannet, vaid vastavad andmed esitatakse järeldoktoriprojekti lõpparuandes.
- 17.3. Järeldoktoriprojekti lõpparuande koostab toetuse saaja inglise keeles (v.a. punktis 17.4.1. sätestatud populaarteaduslik essee) ja vastuvõttev asutus esitab selle teadusagentuurile ETIS-e kaudu toetuse perioodi lõppemisele järgneva kolme kuu jooksul.
- 17.4. Järeldoktoriprojekti lõpparuandes näidatakse:
  - 17.4.1. tulemused (sh uurimisprojekti põhitulemused eestikeelse populaarteadusliku essee vormis) vastavalt taotluses esitatud eesmärkidele;
  - 17.4.2. muud vastuvõtva asutuse või toetuse saaja hinnangul olulised asjaolud;
  - 17.4.3. toetuse kasutamise aruanne.
- 17.5. Järeldoktoriprojekti ennetähtaegsel lõppemisel on toetuse saaja ja vastuvõttev asutus kohustatud esitama toetuse lõpparuande vastavalt punktile 17.3.
- 17.6. Juhul kui toetuse saaja ei ole võimeline lõpparuannet koostama, koostab ja esitab lõpparuande teadusagentuurile vastuvõttev asutus.

18. Lõpparuande hindamine

Hindamisnõukogu annab lõpparuande põhjal järeldoktoriprojekti täitmisele hinnangu, mille teadusagentuur teeb ETIS-e kaudu uurimisprojekti juhile ja vastuvõtvale asutusele kättesaadavaks ning avalikustab selle kokkuvõtte.

19. Järeldoktoriprojekti tulemuste avalikustamine

- 19.1. Järeldoktoriprojekti täitmise tulemusena valminud publikatsioonide terviktekstid tehakse toetuse saaja poolt ETIS-e kaudu avalikkusele vabalt kättesaadavaks, kui publitseerimise, autoriõiguse või intellektuaalomandi kaitsmise tingimused ei sätesta teisiti.

- 19.2. Juhul kui teaduskirjastus piirab publikatsioonidele juurdepääsu ajaliselt, tehakse järeldoktoriprojekti täitmise tulemusena valminud publikatsioonide terviktekstid toetuse saaja poolt avalikkusele vabalt kättesaadavaks pärast piirangu lõppemist.
- 19.3. Järeldoktoriprojekti täitmise tulemuste publitseerimisel märgitakse, millise toetuse vahenditest on järeldoktoriprojekti täitmist finantseeritud.
- 19.4. Uurimisprojekti lõpparuanne (v.a punktis 17.4.3. sätestatud toetuse kasutamise aruanne) tehakse teadusagentuuri poolt ETIS-e kaudu avalikult kättesaadavaks.

20. Toetuse tagasinõudmine

- 20.1. Mittesihotstarbeliselt kasutatud toetuse nõuab teadusagentuur vastuvõtvalt asutuselt tagasi koos proportsionaalse üldkululõivuga.
- 20.2. Vastuvõttev asutus on kohustatud võimaldama teadusagentuuril või tema volitatud isikul viia läbi toetuse kasutamise kontrolli ning osutama selleks igakülgset abi, sealhulgas võimaldama esitatud andmete õigsuse kontrollimiseks viibida vastuvõtva asutuse ruumides ja territooriumil, samuti esitama kõik nõutud dokumendid.